

Wat hier gebeurt kan echt niet. Het klopt van geen kant. Dit is een belachelijke begroting.

En daar kan het college helemaal niks aan doen.

Het is voor een lokaal politicus altijd erg gemakkelijk om de schuld te leggen bij de landelijke overheid. En toch kan ik daar vandaag niet omheen.

In Den Haag krijgen ze het geld niet uitgegeven, en daarom worden gemeenten gekort. Want dat is nu eenmaal het verdeelsysteem. Kafka floreert in de lage landen. Den Haag staat fier rechtop. De rest van het land staat op zijn kop.

Dat mooie begrotingsoverschot van het kabinet wordt betaald door onze inwoners.

- Onze inwoners die straks minder aanspraak kunnen doen op maatschappelijke ondersteuning.
- Onze inwoners die straks misschien wel moeten wachten of reizen voor de zorg die ze nodig hebben.
- Onze inwoners die de contributie voor de bieb of de sportclub straks extra zien stijgen.

Beste minister Hoekstra: gefeliciteerd met uw prachtige begroting.

Het rijk geeft ons alsmaar extra taken, zonder dat daar voldoende middelen tegenover staan. Nu hebben we weer forse tegenvallers door het vaste vlaktarief in de Wmo. De flamboyante zorgminister is supertrots dat hij voor veel mensen de eigen bijdrage voor de Wmo omlaag heeft gebracht.

- Maar voor onze armste inwoners gaat de eigen bijdrage juist omhoog.
- En voor de gemeente zijn er minder inkomsten.
- En ook nog eens meer uitgaven.

Dat zijn geen drie vliegen in een klap. Dat zijn drie klappen en nergens een vlieg te bekennen. Beste minister De Jonge: gefeliciteerd met uw mooie succes.

Ik kom zo terug in Lelystad. Maar ik wil u eerst nog even kort meenemen naar Drenthe. De hoofdstad van die mooie provincie heeft een heel stoer college. Die bidden niet vèur de brune bonen van de minister. Assen weigert gewoon dat

vlaktarief in te voeren. Dat kan die gemeente een hoop ellende opleveren. Maar het kan ook een doorbraak veroorzaken. Wij volgen dat met grote interesse. Ons hart wil dolgraag meedoen, maar ons hoofd zaait dan toch weer wat twijfel. Is het verstandig om stoer te doen? Misschien moeten we het ons eigen college maar vragen: moeten wij ook niet gewoon de kop der dwaars vèur gooien?

Dan terug naar Lelystad. Want daar gaan wij over. En daar gaat deze belachelijke begroting over.

Met deze begroting moeten we het college gewoon complimenteren. Zij hebben het beste gemaakt van een rottige situatie.

We zijn in Lelystad gewend om heel voorzichtig te begroten. Maar dit keer even niet.

- We zetten onze reserves in.
- We rekenen alvast op wat extra geld voor de jeugdzorg.
- We gaan uit van een blijvend rentevoordeel.
- We keren de spaarpot voor groenonderhoud ondersteboven.
- We gaan kijken hoe we scherper kunnen begroten.

Dat is allemaal heel hard nodig om nog grotere bezuinigingen te voorkomen. Maar voor Lelystadse begrippen is dit best wel een beetje stoer. Wij hebben daar om gevraagd, en het college heeft geleverd. Nogmaals complimenten.

Maar dan moet er nog steeds 6 tot 11 miljoen euro bezuinigd worden. Dat doet aan alle kanten pijn. Ik kan zo tien bezuinigingen aanwijzen die wij heel erg vinden. Vraagt u mij er zo gerust naar. In deze begroting is dat allemaal helaas niet op te lossen.

Volgend jaar misschien wel. Er zijn signalen dat de rijksbijdrage dan juist weer een stuk hoger kan worden. En als dat gebeurt, dan wil ik u nu vast kraakhelder maken wat wij dan willen doen. We moeten dan aller aller eerst een aantal van deze bezuinigingen gaan terugdraaien. Dat staat voor de PvdA als een paal boven water. We horen graag dat u dat met ons eens bent.

De grootste tegenvaller zit in het sociaal domein, en dan vooral bij jeugdzorg en Wmo. Wij zijn nog altijd trots op onze afspraak in het raadsprogramma om structureel extra middelen bij te plussen. Maar wij zien, en vinden ook dat dat

bijplussen niet onbeperkt kan. En dus zullen wij ook de taakstellingen voor jeugdzorg, voor Wmo en voor re-integratie gewoon steunen. Met pijn in het hart.

Ook in dit dossier – van de decentralisaties – kunnen wij de landelijke overheid verwijten maken. Ze hebben veel te weinig geld over die schutting meegegooid. Heel veel gemeenten komen geld tekort. En in 2013 waarschuwden wij al dat dit voor Lelystad extra nadelig ging uitpakken.

Maar hier past het ons ook om naar onszelf te kijken. Want vijf jaar geleden waren we niet alleen maar bezorgd. We waren ook best wel blij met die decentralisaties. Met ons allen geloofden we dat de gemeente de ondersteuning, hulp en zorg ook echt beter zou kunnen dan de provincie en het ministerie. De transformatie noemden we dat. En dat betekent gewoon: mensen beter helpen voor minder geld.

Mensen beter helpen voor minder geld.

Met dat minder geld gaat het dus nog niet zo goed. Maar is dat “mensen beter helpen” nou wel aan het lukken? Het eerlijke antwoord is: we weten het niet echt. Sterker nog: deze raad worstelt al jaren met die vraag. Keer op keer vragen wij – raad van lelystad – het college om meer en meer informatie. Om maar grip te krijgen op die centrale vraag: zitten we op de goede weg? Om onze inwoners ook echt beter en effectiever te helpen?

Maar daar gaan we met kengetallen niet achter komen. Ook niet met prestatie indicatoren. Of benchmarks. En zelfs niet met enquêtes onder inwoners die we dan ineens “cliënten” noemen. Denk daar eens even over na. Cliënt. ... Dat. Gaat. Allemaal. Over. Het. Zorg. Aanbod. Maar we hebben in deze raad nog steeds nauwelijks beeld van wat er nou echt gebeurt. Aan die beroemde keukentafel.

Nu meer dan ooit moeten we haast maken met de transformatie. Mensen beter helpen met minder geld. Mensen beter helpen. De beste manier om mensen te helpen is voorkomen dat hulp en meer hulp en zorg en meer zorg nodig worden.

Preventie.

Maatwerk.

Integraal werken.

Daar hebben we in het raadsakkoord goede afspraken over gemaakt. Die afspraken zijn en blijven voor de PvdA essentieel. Maar we maken ons daar wel zorgen over.

Ik zie een wethouder van jeugdzorg. Ik zie een wethouder van onderwijs. Ik zie een wethouder van schuldproblematiek. Ik zie een wethouder van wonen. Ik zie een wethouder van gemeentelijke dienstverlening. Ik zie een wethouder van integratie. Ik zie een burgemeester van veiligheid.

Ik zie een college dat zich volop wil inzetten om "mensen beter te helpen". Daar hebben we geen enkele twijfel over. Maar het is ook een college dat het komende jaar heel veel energie moet gaan steken in bezuinigen en besparen.

Stoplichtmodellen zullen er komen.

Draaiknoppen moeten we vinden.

De hele gereedschapskist gaat open.

Dat is nodig. Dat is onontkoombaar. Maar daar mogen we het niet bij laten.

We moeten nu alle zeilen bijzetten. En daarom doen wij u een voorstel.

Laten wij onszelf en het college gaan helpen. Met een actieonderzoek. Dat is een onderzoek dat voor honderd procent is gericht op de praktijk. Bijvoorbeeld door een aantal multiprobleemgezinnen te gaan volgen. En dan niet hinderlijk volgen, maar juist behulpzaam volgen. Met het boerenverstand erbij.

Andere gemeenten gingen ons voor met zo'n onderzoek. Dat levert enorm interessante inzichten op.

- Waarom maatwerk maar moeizaam tot stand komt.
- Waarom alle zorg rondom zo'n gezin soms alleen maar complexer en complexer wordt.
- Waarom het soms heel veel geld kost om mensen nauwelijks te helpen.

Dat zijn vragen waar deze raad mee zit. En dat is het soort inzichten dat ons ook verder kan helpen. Om die transformatie nou een keer te kunnen gaan afmaken.

Met minder geld.

Mensen beter helpen.